

Voortoets Natura 2000

Ontwikkeling Zonneveld Aardbrandsven

Projectnummer: 201038
Datum: 1-12-2021
Opgesteld: Maaïke Leenen

Sunvest Ontwikkeling B.V. is voornemens een zonneveld te ontwikkelen op de locatie Aardbrandsven in Budel (gemeente Cranendonck) te Noord-Brabant. Voor de realisatie van deze ontwikkeling is een toetsing, een ecologische quickscan, van de plannen aan natuurwetgeving en -beleid uitgevoerd. In deze ecologische quickscan is geconcludeerd dat negatieve effecten op het naastgelegen Natura 2000-gebied zijn uitgesloten (Eelerwoude, 2021). Omgevingsdienst Zuidoost Brabant merkt op dat de onderbouwing van deze conclusie mager is en vraagt om een motivering rondom de verstoringseffecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven.

In deze notitie wordt nader ingegaan op de effecten van de ontwikkeling op het Natura 2000-gebied. Aan de hand van de ontwikkeling, de instandhoudingsdoelen waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen en de effectenindicator worden de effecten van de ontwikkeling bepaald.

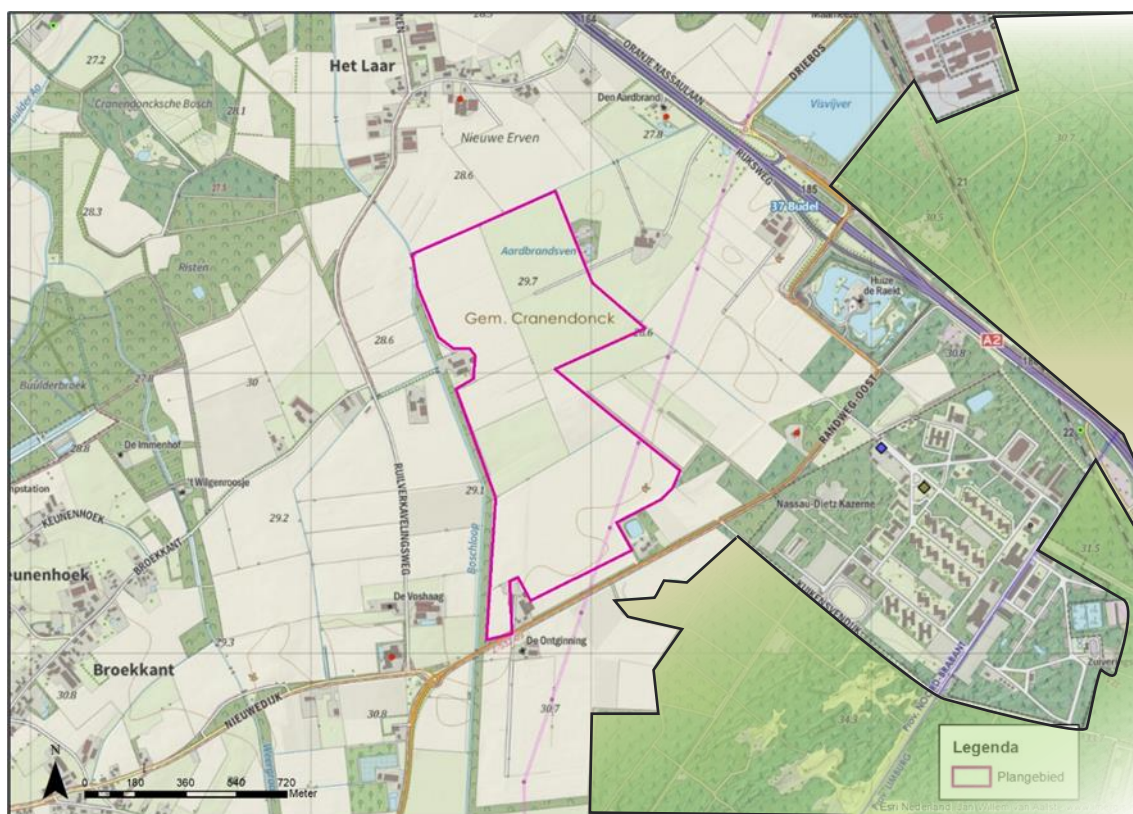
Ontwikkeling

Het plangebied van ongeveer 76,5 hectare groot ligt tussen de dorpen Budel en Maarheeze, in de gemeente Cranendonck. Het plangebied heeft de naam Aardbrandsven, omdat het gebied ten oosten van het plangebied grenst aan een ven met heide en bos. Het huidige gebruik van de percelen is aan de noordkant intensief grasland. De percelen ten zuiden van het plangebied zijn in gebruik als bouwland, waarop de afgelopen 3 jaar diverse producten verbouwd worden zoals mais en aardappelen. Aan de westkant van het plangebied worden de percelen begrenst door een brede, lange, gevarieerde houtwal. De percelen worden door diverse sloten en watergangen begrenst. Aan de rand van de houtwal, ten zuiden van het plangebied, is een torenvalkkast aanwezig. Buiten het plangebied, aan de westkant van de houtwal, loopt een Boschloop. Hier is ook een dam en een onderhoudspad van het Waterschap De Dommel aanwezig.

Zonneveld

Op ongeveer 60 hectare komen zonnepanelen te staan. De panelen worden gepositioneerd in een zuid opstelling. Ten behoeve van de stabiliteit van de zonnepanelen worden stalen palen in de grond in geheid. Na de exploitatieperiode van 25 jaar worden deze op een eenvoudige wijze, zonder graafwerkzaamheden, uit de grond genomen. Betonnen funderingen zijn niet benodigd (Eelerwoude, 2020). Het zonneveld wordt omheind doormiddel van een gaashek met houten palen (Adviesbureau Haver Droeze, 2020).

Na 25 jaar wordt het zonneveld volledig ontmanteld. De zonnepanelen met bijbehorende installaties worden dan verwijderd en de grond teruggebracht naar de staat, van voor de exploitatieperiode.

Afbeelding 1: Ligging plangebied (roze omkadering) in de omgeving van het Natura 2000-gebied (lichtgroene omkadering)

De natuurzone

Van de 76,5 hectare wordt circa 32% gebruikt voor de landschappelijk inpassing.

Aan de noordzijde wordt de waterloop doorgezet en wordt deze gekoppeld aan een brede strook dicht struweel met natte natuur, dat loopt in de richting van het Aardbrandsven. De percelen noordelijk hiervan zijn door Waterschap De Dommel aangewezen als incidentele overstromingsgebieden en de natte natuur sluit hier goed bij aan. Ten behoeve van de kamsalamander wordt in de natte natuurzone stilstaand wateroppervlak gecreëerd. Het water wordt door struweel gedeeltelijk beschaduwd en beschikt over een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. De waterpartij is ca. 1 m diep en heeft aan de noordzijde flauwe oevers met gevarieerde oever- en waterplanten. Aan de zuidzijde wordt het water door dicht struweel begrenst (1,5 meter hoogte) met een rietkraag. Ten behoeve van de geelgors wordt tussen en rondom de velden struweel- en bossingels aangelegd. In de rand aan de oostzijde wordt een bossingel aangeplant van 8 meter breedte, welke kan uitgroeien tot 5 meter hoogte. Tussen de velden dwars op de bosstrook naast de waterloop worden scheerhagen aangelegd die 1x per 2 jaar worden gesnoeid op 1,5 meter hoogte. Rond de lagere velden onder de hoogspanning worden struweel-singels (hagen) aangelegd die 1x per 6 jaar worden teruggezet op 1,5 meter hoogte. Alle plantmateriaal is streekeigen en draagt bij aan het gewenste biotoop. Onder de panelen wordt kruidenrijk gras onderhouden door begrazing met schapen. Aan de randen in de zomen van de struweelsingels wordt een bloemrijk mengsel gezaaid en wordt verschrallingsbeheer toegepast (geen begrazing). Onder de hoogspanning wordt heidevegetatie ontwikkeld in een doorlopende strook. Dit kan selectief door schapen worden beheerd. Aan de Randweg-Oost worden enkele stukken niet met zonnepanelen bebouwd ten behoeve van het uitzicht van de ernaast gelegen erven. Hier worden aan de achterzijde, gezien vanaf de weg, fruitbomen geplant en wordt de grond verder beheerd als hooiland. Ten behoeve van vleermuizen worden hier kasten opgehangen (Adviesbureau Haver Droeze, 2020).

Natura 2000-gebied

Op ruim 850 meter ten oosten van het plangebied, aan de oostkant van de A2 en op ongeveer 180 meter ten zuiden van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven. Deze delen van het Natura 2000-gebied zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Aan de kant van Limburg op meer dan 2 kilometer afstand ligt het deel van het natuurgebied dat ook is aangewezen als Habitatrichtlijngebied.

Dit Natura 2000-gebied is aangewezen voor 8 habitattypen, 4 habitatsoorten en 3 broedvogelsoorten. In bijlage 1 zijn de instandhoudingsdoelen weergegeven. Het naastgelegen gebied is aangewezen als Vogelrichtlijngebied, waar alleen de broedvogels zijn aangewezen. De 3 broedvogelsoorten betreffen de nachtzwaluw, boomleeuwerik en roodborsttapuit. Allen hebben een behouddoelstelling van zowel omvang leefgebied als kwaliteit van het leefgebied.

Aanwezigheid van habitattypen en soorten

Omdat het Habitatrichtlijngebied op meer dan 2 kilometerafstand ligt van het plangebied, zijn habitattypen en leefgebieden van de habitatsoorten niet op nabije afstand van het plangebied aangetroffen.

De aangewezen broedvogelsoorten hebben geen leefgebied in het plangebied. Het agrarische landschap maakt geen onderdeel uit van het leefgebied van de nachtzwaluw, boomleeuwerik en roodborsttapuit.

De belangrijkste gebieden voor de nachtzwaluw en boomleeuwerik bevinden zich in het open landschap van de Weerter- en Budelerbergen en in het militair terrein Kruispeel/Achterbroek aan de oostkant van de Laurabossen.

De roodborsttapuit is een broedvogel van open gebieden met een ruige vegetatie en verspreide opslag van struiken en bomen of hoog opschietende kruiden zoals heidegebieden en structuurrijk (met onder andere overhoekjes en greppels) agrarisch gebied. De roodborsttapuit komt in en aan de randen van deelgebieden Weerterbos en Laurabossen voor. In Weerter- en Budelerbergen ligt het zwaartepunt, met tientallen territoria.

Leefgebieden van de 3 broedvogelsoorten zijn te vinden in het zuidelijk gedeelte van het Natura 2000-gebied op zo'n 180 meter afstand tot het plangebied.

De nachtzwaluw is vooral gevoelig voor geconcentreerde recreatie, vooral bij nestplaatsen, en toename van snelwegen en continue geluidsbelasting daardoor, leiden tot vermindering van de leefgebied kwaliteit. Geluidsbelasting in de vorm van pieken zoals die tijdens schietoefeningen op infanterieschietterreinen optreden, wordt door de nachtzwaluw wel getolereerd. Vooral landrecreatie bedreigt de rust van de nachtzwaluw (Profielen Vogels, versie 1 september 2008. Nachtzwaluw (*Caprimulgus europaeus*) A224). De boomleeuwerik en roodborsttapuit vertonen een matige verstoringsgevoeligheid (verstoring bij < 100 m afstand). De gevoeligheid voor verstoring van het leefgebied is matig tot gemiddeld (besloten en halfopen landschap), waardoor de soorten door het halfopen landschap redelijk snel verstoord kunnen worden (LNV, Profielen Vogels, versie 1 september 2008. Boomleeuwerik (*Lullula arborea*) A246) en (Profielen Vogels, versie 1 september 2008. Roodborsttapuit (*Saxicola rubicola*) A276, 2008).

Effecten op de instandhoudingsdoelen

De effecten van een ontwikkeling worden getoetst doormiddel van de effectenindicator. In afbeelding 2 is de effectenindicator weergegeven.

	Bewuste verandering soortensamenstelling																		
	Verstoring door licht																		
	Verstoring door geluid																		
	Verdroging																		
	Verontreiniging																		
	Vermesting door N-depositie uit de lucht																		
	Verzuuring door N-depositie uit de lucht																		
	Versnippering																		
	Oppervlakteverlies																		
Storingsfactor	1	2	3	4	7	8	13	14	19										
Zwakgebufferde vennen	■	■	■	■	■	■	⊠	⊠	■										
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	⊠	⊠	■										
Droge heiden	■	■	■	■	■	■	⊠	⊠	■										
Blauwgraslanden	■	■	■	■	■	■	⊠	⊠	■										
Pioniervegetaties met snavelbiezen	■	■	■	■	■	■	⊠	⊠	■										
*Galigaanmoerassen	■	■	■	■	■	■	⊠	⊠	■										
Beuken-eikenbossen met hulst	■	■	■	■	■	■	⊠	⊠	■										
*Hoogveenbossen	■	■	■	■	■	■	⊠	⊠	■										
Bever	■	■	■	■	■	■	■	■	■										
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■										
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■										
Boomleeuwerik (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■										
Nachtzwaluw (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■										
Roodborsttapuit (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■										

■

 zeer gevoelig

■

 gevoelig

■

 niet gevoelig

⊠

 n.v.t.

... onbekend

Afbeelding 2: Effectenindicator die de mogelijke storingsfactoren aangeeft bij niet-grondgebonden landbouw. Dit geeft een goede indicatie weer van alle mogelijke verstoringfactoren van het zonneveld op het N2000-gebied Weerter- en Budelbergen & Ringselven. (Effectenindicator, 2021)

De aanleg van het zonneveld gaat gepaard met extra rijbewegingen en graafwerkzaamheden en de daarbij behorende verstoringfactoren.

Mogelijke verstoringsfactoren zijn: oppervlakteverlies, versnippering, verzuring, vermesting, verontreiniging, verdroging, verstoring door geluid, verstoring door licht, bewuste verandering van de soortensamenstelling. Per verstoringsfactor wordt kort ingegaan op de effecten. Andere verstoringsfactoren zoals trillingen, optische verstoring en verstoring van mechanische effecten worden in de effectenindicator niet genoemd.

Oppervlakteverlies en versnippering

Het zonneveld wordt aangelegd buiten het Natura 2000-gebied. Er is dus geen sprake van enig oppervlakteverlies van habitattypen of leefgebieden. Bovendien ligt de ontwikkeling aan de westzijde van de snelweg die de buitengrens vormt van het oostelijke deel van het Natura 2000-gebied.

Aan de zuidkant van het plangebied ligt de doorgaande weg Randweg-Oost. Dit geeft al aan dat een ontwikkeling van een zonneveld aan de noordkant van Randweg-Oost en aan westkant van de snelwegen niet zorgt voor versnippering van het Natura 2000-gebied.

Verzuring en vermesting

Stikstofdepositie, waardoor verzuring en vermesting wordt veroorzaakt, speelt geen rol in de gebruiksfase van het zonneveld. Er is wel sprake van een tijdelijke stikstofemissie en mogelijk stikstofdepositie, maar omdat deze zeer beperkt is gedurende een periode van minder dan een jaar, zijn de effecten uit te sluiten. Verzuring en vermesting is niet aan de orde.

Verontreiniging

Het realiseren van het zonneveld en de natuurzone heeft geen verontreiniging tot gevolg. Eventueel bouwafval wordt afgevoerd en er wordt niet gewerkt met chemische verontreinigde middelen.

Ook in de gebruiksfase is verontreiniging niet aan de orde.

Verdroging

Hydrologische maatregelen zoals bemaling worden niet uitgevoerd om de aanleg van het zonneveld mogelijk te maken. Wel wordt in het noordelijke deel natte natuur gecreëerd en wordt een waterpartij aangelegd. Dit heeft geen verdroging tot gevolg. Daarbij zijn de ingrepen, zodanig van kleine aard en op afstand van het Natura 2000-gebied met wegen ertussen, dat dit geen invloed kan hebben op de leefgebieden en habitattypen.

Verstoring door geluid

Alleen tijdens de bouwfase is er enige geluidsverstoring door het extra werkverkeer en het in elkaar zetten van de zonnepanelen. Dit geluid is niet verdragend en valt weg tegen het achtergrondgeluid van de snelweg en de weg Randweg-Oost.

In de gebruiksfase is er geen sprake van geluid. Daarnaast zijn de boomleeuwrik en de roodborsttapuit niet gevoelig voor geluiden op 180 meter afstand of verder.

Verstoring door licht en lichtreflectie

Lichtverstoring is niet aan de orde. De aanleg van het zonneveld wordt uitgevoerd tijdens daglicht. In de gebruiksfase is er geen licht aanwezig.

Eventuele lichtreflectie door de zonnepanelen, hebben geen invloed op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied. De 3 broedvogelsoorten zijn soorten van de open plekken in bos, stuifzand en heide en zullen niet richting het plangebied komen. De eventuele reflectie komt niet zodanig ver dat het Natura 2000-gebied wordt geraakt. Bovendien houden de bomen aan de rand van het Natura 2000-gebied de eventuele lichtreflectie tegen.

Bewuste verandering soortensamenstelling

Er worden geen soorten geïntroduceerd of weggenomen. Er is geen verandering van de soortensamenstelling die in relatie kan worden gebracht met de aanleg van het zonneveld.

Overige effecten (trillingen, mechanische effecten, optische verstoring)

Trillingen zijn er zowel in de aanlegfase als de gebruiksfase niet. Alleen bij de aanleg zijn er enkele rijbewegingen, die beperkte lokale mechanische effecten kunnen hebben. De zonnepanelen hebben een lokale optische verstoring, maar deze optische verstoring reikt niet tot aan de leefgebieden van de 3 broedvogelsoorten. Er ligt tussen het zonneveld en het Natura 2000-gebied nog een weg, een natuurzone en bomen.

Conclusie

Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied zijn uitgesloten. Mede door de ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied, aan de andere zijde van de snelweg en de Randweg-Oost en op meer dan 180 meter afstand, zijn effecten niet aanwezig. Daarnaast spelen velen verstoringfactoren, zoals licht, geluid en verdroging geen rol in de ontwikkeling.

Literatuur

- Adviesbureau Haver Droeze. (2020). *Landschappelijke inpassing zonnepark "Aardbrandsven" te Cranendonck*. Amersfoort: Adviesbureau Haver Droeze.
- Eelerwoude. (2020). *Ruimtelijke onderbouwing zonneveld Aardbrandsven-Cranendonck, conceptversie 2020*. Goor: Eelerwoude.
- Eelerwoude. (2021). *Quickscan flora en fauna ontwikkeling zonneveld Aardbrandsven*. *Effectenindicator*. (2021, november 30). Opgehaald van Synbiosys.alterra: <https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicator.aspx>
- LNV. (2008). *Profielen Vogels, versie 1 september 2008. Boomleeuwerik (Lullula arborea) A246*.
- LNV. (2008). *Profielen Vogels, versie 1 september 2008. Nachtzwaluw (Caprimulgus europaeus) A224*.
- LNV. (2008). *Profielen Vogels, versie 1 september 2008. Roodborsttapuit (Saxicola rubicola) A276*.

Bijlage 1 Instandhoudingsdoelen Weerter- en Budelbergen & Ringselven

Habitattypen

Habitatype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgave ?
H3130 - Zwakgebufferde vennen		definitief	>	>	C	6.02,W
H4010A - Vochtige heiden	hogere zandgronden	ontwerp	>	>	C	
H4030 - Droge heiden		ontwerp	>	>	C	6.08
H6410 - Blauwgraslanden		ontwerp	=	=	C	
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen		ontwerp	=	=	C	
H7210* - Galigaanmoerassen		definitief	=	>	A1	
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst		ontwerp	=	>	C	
H91D0* - Hoogveenbossen		definitief	>	>	B1	

Habitatrichtlijnsoorten

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
H1134 - Bittervoorn	ontwerp	=	=	=	C	
H1149 - Kleine modderkruiper	definitief	=	=	=		
H1166 - Kamsalamander	definitief (in ontwerp verwijderd)	=	=	=	n.n.b.	
H1337 - Bever	ontwerp	=	=	=	C	

Broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Aantal broedparen ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A224 - Nachtzwaluw	definitief	18	=	=	C	6.08
A246 - Boomleeuwerik	definitief	55	=	=	C	
A276 - Roodborsttapuit	definitief	20	=	=	C	